



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

לפני כבוד השופט אביים ברקאי

התובע בת.א 59902-02-18: אברהם ארוסי

נגד

הנתבעת בת.א 59902-02-18 וכן בת.א 3053-12-18
התובעת בת.ט 17718-12-18: בול מסחר והשקעות בע"מ

נגד

הנתבעת בת.ט 17718-12-18 וכן התובעת בת.א 3053-12-18:
אלמוג ארוסי

ב"כ אברהם ואלמוג ארוסי: עו"ד דוד בנג'י
ב"כ בול מסחר והשקעות בע"מ: עו"ד אדווה עשור

פסק דין

חלק ראשון – פתח דבר

1. על פסק הדין ושלושת ההליכים המשפטיים בו הוא עוסק

1.1 עניינו של פסק דין זה הוא הכרעה בשלושה הליכים משפטיים הנובעים ממתן הלוואה חוץ בנקאית. ההלוואה ניתנה בהתאם להסכם מיום 2/11/2016 שנקשר בין התובע (אברהם ארוסי) וכן רעייתו וביתו - רונית ארוסי ואלמוג ארוסי. בתמצית שבתמצית ייאמר שהתובע טוען שהסכום אותו קיבל עמד על הסך של כ- 253,000 ₪ בלבד, בעוד הסכום אותו פרע עומד על הסך של כ- 375,000 ₪. הפירעון נעשה חלקו בתשלומים חודשיים בסך של 3,500 ₪ וחלקו בתשלום אחד בסך של 330,000 ₪ בחודש ינואר 2018, קרי ערב הגשת התביעה. התובע הודיע על ביטול הסכם הלוואה וטוען שהנתבעת פעלה תוך הפרת הוראות חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות ובניגוד לדין. מכאן עיקר המחלוקת שהביאה לפסק הדין.



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

1.2 גם ביחס לסכום אותו קיבל התובע חלוקים הצדדים. לטענת הנתבעת קיבל התובע סך של 300,000 ₪. מנגד מפנה התובע לכך שקיבל רק סך של 253,200 ₪ ובכתב התביעה אף התייחס לסך של כ - 253,000 ₪ בלבד.

תחשיב ההלוואה בהתאם לגרסת התובע הוא כדלקמן:

- העברת כספים לצד שלישי בהתאם להוראת התובע (על כך אין חולק) -	180,000 ₪
- העברת סכום נוסף לחשבונו של התובע (על כך אין חולק) -	73,200 ₪
=====	
	סה"כ 253,200 ₪

תחשיב ההלוואה בהתאם לגרסת הנתבעת הוא כדלקמן:

- העברת כספים לצד שלישי בהתאם להוראת התובע (על כך אין חולק) -	180,000 ₪
- העברת סכום נוסף לחשבונו של התובע (על כך אין חולק) -	73,200 ₪
- העברת סך של 25,000 ₪ בצירוף מע"מ למתווכת,	
בהתאם להוראת התובע -	29,250 ₪
- העברת סך של 15,000 ₪ בצירוף מע"מ כהוצאות משפטיות -	17,550 ₪
=====	
	סה"כ 300,000 ₪

1.3 שלושת הליכים בהם ניתן פסק הדין

בעקבות מתן ההלוואה וכן פירעונה בסכום עודף לטענת התובע, הובאו להכרעת בית המשפט שלושה הליכים בהם ניתן כעת פסק דין זה:

- **ההליך הראשון - תביעת התובע לתשלום הסך של 110,000 ₪ (ת"א 59902-02-18)**
 לטענת התובע, פרע את סכום ההלוואה ושילם ביתר סכום עודף שהועמד בתביעה על הסך של 110,000 ₪. במסגרת כתב התביעה התייחס התובע לשורה ארוכה של הפרות חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות, התשנ"ג – 1993. כאן המקום לציין שההלוואה ניתנה בהתאם להסכם מיום 2/11/2016, כלומר טרם תיקון מס' 5 לחוק (מיום 9/11/2018) אשר בין היתר שינה את שמו של החוק לחוק אשראי הוגן, התשנ"ג – 1993.

- **ההליך השני – תיק הוצאה לפועל כנגד ביתו של התובע בגין שיק בסך של 27,929 ₪ (קרו) שנפתח כעשרה חודשים לאחר הגשת ההליך הראשון (ת"ט 17718-12-18)** –
 כעשרה חודשים לאחר הגשת התביעה בהליך הראשון, הגישה הנתבעת ללשכת ההוצאה לפועל שיק על סך של 27,929 ₪ שנמסר על ידי ביתו של התובע. לענין זה טענה ביתו של



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

התובע שהשיק נמסר כשיק בטחון וכן הפנתה לכך שאביה פרע את מלוא סכום ההלוואה. לטענת ביתו של התובע, הליכי ההוצאה לפועל כנגדה ננקטו על מנת ליצור עליה ועל אביה לחץ לסגת מהתביעה בהליך הראשון. ביתו של התובע טוענת שהליך ההוצאה לפועל ננקט כהליך סחיטה ואף מציינת שהגישה בגין כך תלונה במשטרת ישראל.

ההליך השלישי – תביעה על סך של 100,000 ₪ שהוגשה על ידי ביתו של התובע כנגד הנתבעת בגין פגיעה בכבודה ושמה הטוב (ת"א 3052-12-18) – במקביל להגשת התנגדות ללשכת ההוצאה לפועל, הגישה ביתו של התובע תביעה בגין נקיטת הליכי ההוצאה לפועל והנסיון לגבות ממנה את סכום השיק שמסרה. התביעה הוגשה שישה ימים קודם להגשת ההתנגדות ובה טענה התובעת שנקיטת הליכי ההוצאה לפועל נעשו "על מנת לסחוט אותה ולהביא להפסקת ההליכים בתביעה שהגיש האב כנגד התובעת". התובעת טענה שהנתבעת גרמה "לפגיעה עמוקה, קשה ביותר ובלתי הפיכה בכבודה ובשמה הטוב של התובעת, בישה אותה ברבים, המיטה עליה ביזיון רב וגרמה לה לעוגמת נפש רבה, כאב נפשי וצער רב".

2. הערה מקדימה ביחס לשיעור הריבית וכן לריבית מוסויות במסגרת הסכם ההלוואה

בהמשך פסק הדין תובא התייחסות לטענות הצדדים, התייחסות לסכומי הכסף שהועברו ולאחר שחויבו והכרעה במחלוקות שהובאו לדיון. כבר בשלב זה יש להפנות לשתי שאלות שעולות מקריאת הסכם ההלוואה:

(א) ראשית, שאלות ביחס לשיעור הריבית בפועל

- הסכם ההלוואה נוקב בשיעור ריבית של 12%. ואולם לשיעור ריבית זה נוספים מע"מ (קרי מע"מ על הריבית שנגבית מהלווה) ומכאן עומד שיעור זה על 14.04% ;
- עוד נוספה עלות טיפול משפטי בשיעור של 5% בתוספת מע"מ, כלומר 5.85% ;
- ועוד יש להתייחס לניכוי סך של כ- 10% (כולל מע"מ) שהועבר ישירות על ידי הנתבעת למתווכת שקישרה בין התובע לנתבעת.
- כל אלה מביאים לכך שעל פניו סכום בשיעור של כ- 30% (= 14.04% + 5.85% + 10%) מההלוואה הוקדש לתשלום ריבית, מע"מ על הריבית והוצאות משפטיות לרבות הוצאות תיווך.

(ב) שנית, התייחסות לשערי המרה קבועים מראש המוסיפים ריבית נסתרת של כ-10% נוספים

- ההלוואה הוענקה בפועל במטבע ישראלי כאשר העברות סכומי הכסף על ידי הנתבעת נעשו במטבע ישראלי.
- למרות שההלוואה עמדה, לטענת הנתבעת, על הסך העגול של 300,000 ₪, נקב בסכום ההלוואה במטבע יורו וזה עמד על הסך של 73,170 ₪ בהתאם לשער המרה של 4.1 ₪ ליורו.



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

- למרות ששער ההמרה, במועד מתן ההלוואה, חושב בהתאם לסך של 4.1 ₪ ליורו קבעה הנתבעת בהסכם "שער בסיס מוסכם" גבוה בהרבה, שעמד על 4.52 ₪ ליורו. וכך בסעיף 2.5 להסכם נרשם כך: **"מוסכם כי שער הבסיס של קרן ההלוואה הינו 4.52 ₪ ליורו"**.
- המשמעות היא שכבר עם חתימת ההסכם נוספה לקרן ההלוואה ריבית נסתרת ומוסווית בשיעור העולה על 10%. ואבהיר – בהתאם להסכם קיבל התובע סך של 300,000 ₪ (= 4.1 X 73,170 יורו). עם זאת תחשיב ההחזר, אפילו היה מבקש התובע להחזיר ההלוואה דקות ספורות אחרי הענקתה עמד על הסך של 330,728 ₪ (= 4.52 X 73,170 יורו).
- הפער בין הסך של 300,000 ₪ לסך של 330,728 ₪ הוסווה בהסכם. הנתבעת נסחה את ההסכם כהלוואה בהתאם לשער היורו, בהתאם לשער של 4.1 ₪ ליורו בהוספת תנאי אחד – תנאי לפיו ההחזר יהיה בהתאם ל"קרן הלוואה" שתחושב לפי שער של 4.52 ₪ ליורו.

3. העדים בהליך ואלה שנעדרו ממנו

3.1 במסגרת ההליך העידו מטעם משפחת ארוסי שלושה – התובע, רעייתו גב' רונית ארוסי וביתו התובעת בת"א 3052-12-18 והנתבעת בת.ט 17718-12-18.

3.2 מטעם בול מסחר והשקעות בע"מ העידה גב' חני וייס שהציגה עצמה בתצהיר כמנהלת חדר עסקאות. גב' וייס לא נטלה חלק בפגישות עם משפחת ארוסי, לא החתימה אותם על הסכם ההלוואה. למעשה במהלך החקירה הנגדית התברר שהחלה לעבוד רק בסוף שנת 2016 (ע"מ 62, שורה 30). לדבריה, בחודש נובמבר 2016, מועד חתימת הסכם ההלוואה היתה כבר בשורות הנתבעת, אך לא כמנהלת חדר עסקאות וכלשונה (ע"מ 64, שורה 11) - **"הייתי, בהתחלה לא הייתי מנהלת את חדר העסקאות אבל כבר הבנתי את הלך הרוח של החברה"**.

3.3 העדים שלא העידו בהליך - הנתבעת הסתפקה בעדותה של גב' חני וייס. כפי שהתובע דאג להדגיש לא העידה בהליך הפקידה שהיתה בקשר ישיר עם התובע ואשר טיפלה כדבריו בתיק ההלוואה; בנוסף לא העיד מנהל החברה; בנוסף - לא העידה המתווכת שקיבלה סך של 29,250 ₪ ישירות מהנתבעת ותוך ניכוי מההלוואה. כאן ייאמר שהתובע פעל רבות על מנת לאתר את המתווכת ואף ניתן צו המורה על זימונה, בהתאם לכתובת שנמסרה על ידי הנתבעת. לענין זה עתר התובע ופנה פעם נוספת תוך שהוא מציין שנמסרה **"כתובת פיקטיבית"**. לענין זה ר' גם סעיף 6.2(ח) לפסק הדין.



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

4. תמצית פסק הדין (תוכן עניינים)

להלן יובא בתמצית תוכן העניינים של פסק הדין, תוך חלוקה להכרעה בכל אחת משלוש התובעות:

תמצית החלק שני לפסק הדין – הכרעה בתביעה המקורית כנגד הנתבעת (ת.א 59902-02-18)

4.1 יש לקבוע שסכום ההלוואה שהוענק לתובע הוא 282,450 ₪, הכל כמפורט בסעיף 6 לפסק הדין.

ובמסגרת קביעה זו נכללו הסכומים הבאים:

- סך של 253,200 ₪ אותו שילמה הנתבעת ובאשר אליו אין מחלוקת הוא חלק מסכום ההלוואה, ר' הדיון בסעיף 6.1 לפסק הדין;
- סך של 29,250 ₪ שהעבירה הנתבעת ישירות לצד שלישי כדמי תיווך נחשבים אף הם כחלק מסכום ההלוואה, על כך ר' הדיון בסעיף 6.2 לפסק הדין;
- סך של 17,250 ₪ שנזקף כהוצאות משפטיות אינו חלק מסכום ההלוואה, על כך ר' הדיון בסעיף 6.3 לפסק הדין;
- סך כל ההלוואה הינו אפוא 282,450 ₪ (= 29,250 ₪ + 253,200 ₪);

4.2 הנתבעת הפרה הוראות חוק אשראי הוגן וכשמו במועד הרלוונטי חוק הסדרת הלוואות חוץ

בנקאיות, על כך בסעיף 7 לפסק הדין:

- הפרה ראשונה ראשית ועיקרית של הוראות החוק – הטעיה ביחס לשיעור הריבית תוך קביעת שיעורי המרה קבועים למטבע היורו, ר' סעיף 7.1 לפסק הדין;
- הפרה שניה של הוראות החוק – שיעור הריבית הממשית עובר השיעור המרבי הקבוע בחוק, ר' סעיף 7.2 לפסק הדין;
- הפרה שלישית של הוראות החוק – הנתבעת לא פירטה שיעור העלות הממשית של האשראי, ר' סעיף 7.3 לפסק הדין;
- ביחס להפרות נוספות אליהן התייחס התובע, ר' סעיף 7.4 לפסק הדין.

4.3 כיצד יש להתייחס להפרת הוראות החוק על ידי הנתבעת, כיצד יש להתייחס לסכום ההלוואה

ודרך השבתו? לענין זה יש לראות בחומרה התנהלות הנתבעת, הן בדרך של קביעת ריבית מוסווית והן ביחס לחיובים נוספים שהושתו על התובע. בנסיבות הענין ותוך סקירת הפסיקה בנושא, זכאית הנתבעת אך ורק להשבת קרן ההלוואה בתוספת הפרשי הצמדה. ככל שהפרשי ההצמדה שליליים – זכאית התובעת לסכום הנומינלי של ההלוואה – על כל אלה יורחב בסעיף 8 לפסק הדין.

4.4 הסכום לו זכאית הנתבעת, לפני ניכוי הסכומים ששולמו, הוא 282,450 ₪ - על כך בסעיף 9

לפסק הדין.



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

4.5 ניכוי סכומים ששולמו בגין ההלוואה מביא את התובע ליתרת זכות בסך של 90,230 ₪. מכאן – יש לחייב את הנתבעת בתשלום הסך של 90,230 ₪ נכון למועד הגשת התביעה הראשונה – ת.א. 59902-02-18. על כך וכן על סיכום התביעה הראשונה יורחב בסעיפים 10 ו-11 לפסק הדין.

תמצית החלק השלישי לפסק הדין – הכרעה בתובענה שהחלה הנתבעת בלשכת ההוצאה לפועל (ת.ט. 17718-12-18)
 4.6 יש לדחות את התובענה שהחלה הנתבעת כזוכה בתיק הוצאה לפועל כנגד גב' אלמוג ארוסי במסגרת ת.ט. 17718-12-18. על הנימוקים לכך יורחב בחלק השלישי, בסעיפים 12 ו-13 לפסק הדין.

תמצית החלק הרביעי לפסק הדין – הכרעה בתביעת אלמוג ארוסי כנגד הנתבעת (ת.א. 3053-12-18)
 4.7 יש לדחות את התביעה שהגישה גב' אלמוג ארוסי כנגד הנתבעת במסגרת ת.א. 3053-12-18, על כך יורחב בחלק הרביעי, בסעיפים 14 ו-15 לפסק הדין.

תמצית החלק חמישי לפסק הדין – סוף דבר
 4.8 עם סיומו של פסק הדין התקבלה כאמור התביעה במסגרת ת.א. 59902-12-18, תוך חיוב הנתבעת בתשלום הסך של 90,230 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום 26/2/2018 ועד למועד התשלום בפועל וכן תוך חיובה בתשלום הוצאות ושכר טרחה. בנוסף נדחו כאמור התובענות שהוגשו במסגרת ת.ט. 17718-12-18 וכן ת.א. 3052-12-18. על כך בחלק הרביעי, בסעיף 16 לפסק הדין.

חלק שני – דיון והכרעה בהליך הראשון – תביעת התובע בת.א. 59902-02-18

5. **כללי**

(א) בבסיס המחלוקת בין הצדדים עומדת טענת התובע לפיה קיבל סך של כ- 253,000 ₪ בלבד בעוד השיב סך של כ- 375,000 ₪, כל זאת תוך הפרת הוראות חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות ובניגוד לדין. מנגד טוענת הנתבעת שהתובע קיבל הסך של 300,000 ₪.

(ב) בפסקאות הבאות יובא דיון ביחס לסכום ההלוואה שהתקבל, סכום אותו יש להעמיד על הסך של 282,450 ₪ ולא 253,000 ₪ כטענת התובע.

הסך של 282,450 ₪ מורכב מהסך של 253,200 ₪ עליו אין כל חולק (ור' סעיף 6.1 להלן) וכן הסך של 29,250 ₪ שהועבר ישירות על ידי הנתבעת כדמי תיווך (ור' סעיף 6.2 להלן). אין מקום להתייחס לסך של 17,750 ₪ שהוגדר כהוצאות משפטיות כחלק מההלוואה (ור' סעיף 6.3 להלן).



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

6. מה סכום ההלוואה שקיבל התובע? הסכום הוא 282,450 ₪ (= 29,250 ₪ + 253,200 ₪)

6.1 סך של 253,200 שהוא חלק מסכום ההלוואה – על כך אין חולק

הצדדים אינם חלוקים ביחס לכך שהנתבעת שילמה סך של 253,200 ₪. סכום זה שולם בשני שלבים – בשלב ראשון הועבר סך של 180,000 ₪ ישירות לצד שלישי ובהתאם להוראה שמסר התובע. בשלב השני הועבר סך של 73,200 ₪ ישירות לחשבון הבנק של התובע.

6.2 הסכום שהעבירה הנתבעת כדמי תיווך – 29,250 ₪ - אף הוא חלק מסכום ההלוואה (חמישה

נימוקים לכך)

(א) התובע נקשר בהסכם עם "פאי המרכז הארצי למשכנתאות בע"מ". ההסכם נחתם ביום 29/9/2016 ולפיו התחייב התובע לשלם סך של 25,000 ₪ בצירוף מע"מ – עם אישור הלוואה על ידי גורם מממן. בהתאם לכך התחייבה "פאי המרכז הארצי למשכנתאות בע"מ" להפעיל את "קשריו המקצועיים... להפעיל את עובדיו, קשריו העסקיים, ידע מקצועי וכיוב' על מנת להשיג" את המימון הנדרש.

(ב) עם חתימת הסכם ההלוואה אל מול הנתבעת, חתמו התובע ורעייתו על "כתב הוראות בלתי חוזרות" המורה לנתבעת להעביר סך של 25,000 ₪ בגין דמי התיווך. הנתבעת הציגה אסמכתא לכך שהעבירה ל"המרכז הארצי למשכנתאות בע"מ" סך של 25,000 ₪ בצירוף מע"מ. סכום זה נוכח ישירות מסכום ההלוואה וזאת בהתאם ל"כתב הוראות בלתי חוזרות" שנזכר לעיל. להשלמת התמונה ייאמר שאף בחקירתו הנגדית התייחס התובע לתשלום דמי התיווך בסכום זה.

(ג) נתתי דעתי לכך שדמי התיווך הם בסכום ניכר ואכן מגיעים לסך השווה לכ – 10% מסכום ההלוואה הנטען על ידי הנתבעת. עם זאת לאחר עיון בטענות הצדדים, חומר הראיות וכן החקירות הנגדיות עולה שדמי התיווך הם אכן חלק מהסכום אותו קיבל התובע במסגרת ההלוואה. לענין זה יובאו הנימוקים בפסקאות הבאות.

(ד) נימוק ראשון מדוע יש לראות בדמי התיווך כחלק מההלוואה שהוענקה – הסכם

ההתקשרות בין התובע לבין "המרכז הארצי למשכנתאות"

- אין חולק על כך שהתובע נקשר בהסכם עם המרכז הארצי למשכנתאות והתחייב לשלם לה סך של 25,000 ₪ בצירוף מע"מ, ככל שתצליח להביא לכך שיקבל הלוואה והמימון הנדרש. חלק מהוראות ההסכם עם המרכז הארצי למשכנתאות כלל גם מתן "הוראה בלתי חוזרת לחב' המימון לשלם ו/או (ל)העביר לצד א' [קרי – המרכז הארצי למשכנתאות – א.ב.] מתוך סכום המימון שאושר לצד ב' [קרי – התובע – א.ב.] את התמורה במלואה..."



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

- כאן יודגש שהחתימה על הסכם ההתקשרות עם המרכז הארצי למשכנתאות נערכה כבר ביום 29/9/2016 ועוד קודם להתקשרות עם הנתבעת מיום 2/11/2016. כלומר – אין מדובר במעמד אחד בו חותם התובע על הסכם רבים, ביניהם הוגנב לו גם ההסכם עם המרכז הארצי למשכנתאות. החתימה מול המרכז הארצי למשכנתאות נעשתה בנפרד, למעלה מחודש לפני ההתקשרות עם הנתבעת. זאת ועוד - הסכם ההתקשרות עם המרכז הארצי למשכנתאות הוא הסכם קצר, המכיל שני (2) דפים בלבד ועיקרו הוא התיווך ותשלום דמי התיווך. אין מדובר באסופת מסמכים רחבת היקף אשר התובע כלל לא ידע מה רשום בהם וחתם עליהם בהיסח הדעת.

- התובע העלה בסיכומיו, ואף בבקשות מקדמיות ובמהלך הדיון טענות שונות המבוססות על השערות כנגד המרכז הארצי למשכנתאות והקשר בינו לבין הנתבעת. עם זאת, בתצהירו לא התייחס במילה ובחצי מילה לנסיבות ההתקשרות עם המרכז הארצי למשכנתאות. אפילו עצם קיומה של ההתקשרות כלל לא הופיע בתצהיר התובע. בוודאי לא נטען שלא ידע על חתימתו זו, לא נטען שההסכם אינו מחייב אותו, לא ניתן הסבר מדוע יש להתעלם מהתחייבותו לשלם את דמי התיווך ישירות למרכז הארצי למשכנתאות, כפי שהתחייב.

- התובע אף לא טען וממילא לא הוכיח שההתקשרות עם המרכז הארצי למשכנתאות היתה לאחר הפניה לנתבעת או בעקבות פניה זו. ההיפך הוא הנכון. ראשית פנה התובע למרכז הארצי למשכנתאות ובעקבות כך הופנה אל הנתבעת.

- כל טענותיו של התובע בדבר נותרו בסיכומיו בגדר השערות, מבלי שנתמכו אפילו בתצהירו שלו.

(ה) נימוק שני מדוע יש לראות בדמי התיווך כחלק מההלוואה שהוענקה – חתימה על כתב

"הוראות בלתי חוזרות" להעברת דמי התיווך והתייחסות לכתב הוראות נוסף, להעברת

סכומי כסף לצד שלישי

- מעבר להסכם עם המרכז הארצי למשכנתאות, הרי במעמד חתימת ההסכם עם הנתבעת מסרו התובע ורעייתו הוראה בכתב לנתבעת, המורה לה להעביר למרכז הארצי למשכנתאות סך של 25,000 ₪ בתוספת מע"מ.

- עם מתן ההוראה הבלתי חוזרת לנתבעת, ממילא היה על הנתבעת להעביר את הסך של 25,000 ₪ בצירוף מע"מ למרכז הארצי למשכנתאות ואכן הוצגה אסמכתא שכך נעשה.



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

- כתב הוראות בלתי חוזרות נוסף - חזקה על התובע שידע היטב מה משמעותו של כתב "הוראות בלתי חוזרות" שכן במועד ההתקשרות עם הנתבעת חתם גם על כתב "הוראות הבלתי חוזרות" נוסף בו הורה, יחד עם רעייתו, להעביר את עיקר ההלוואה בסך של 180,000 ₪ לצד שלישי אחר. אין חולק שהסך של 180,000 ₪ שהורו התובע ורעייתו להעביר לצד שלישי הוא אכן חלק מסכום ההלוואה. מכאן, לא צריך להיות חולק שגם הסך של 25,000 ₪ בצירוף מע"מ שהורו התובע ורעייתו להעביר למרכז הארצי למשכנתאות גם הוא אכן חלק מסכום ההלוואה.

(ו) נימוק שלישי מדוע יש לראות בדמי תיווך כחלק מההלוואה שהוענקה – חקירתו הנגדית

של התובע

בחקירתו הנגדית של התובע עלה שאכן הגיע אל הנתבעת בעקבות תיווך, ושאכן התחייב לשלם דמי תיווך. עוד עלה שהנוהג לשלם דמי תיווך בגין מתן הלוואה ידוע לו וכך עשה גם בהלוואה נוספת שנטל. על כך בפסקאות הבאות.

- במהלך חקירתו הנגדית הודה התובע, שנציגת המרכז הארצי למשכנתאות, בשם מיטל, היא זו שקישרה בינו לבין הנתבעת וכלשונו (ע"מ 28, שורות 27 – 29, ההדגשות לא במקור):

"עו"ד עשור: עכשיו עוד שאלה, תגיד לי, אתה הכרת את מיטל לפני שהכרת אותנו?

העד, מר ארוסי: מה זה? היא שלחה אותי אלייך, היא אמרה שהיא תבוא לדיון שלנו והיא לא באה לדיון שלנו.

כלומר, ההתחייבות לשלם דמי תיווך אינה חלק מההתקשרות אל מול הנתבעת ולא נערכה במועד ההתקשרות מול הנתבעת. אותה התחייבות היא התחייבות מוקדמת ונפרדת שבעקבותיה הופנה התובע אל הנתבעת.

- זאת ועוד – התובע מודע שהתחייב לשלם דמי תיווך למרכז הארצי למשכנתאות, וכלשונו (ע"מ 28, שורות 5-6):

"ש: יופי, והשכר של מיטל מה סגרת איתה?
ת: טרחה של מיטל (ל) זה 20 ומשהו אלף שקל."

ובהמשך נשאל וענה התובע כך (ע"מ 30-29):

"העד, מר ארוסי: אני דיברתי רק עם מיטל, היא אמרה מגיע לה שכר טרחה מה- 400 אלף שקל, 23 אלף שקל, מאז לא ראיתי אותה.
ש: ומה מיטל הייתה בשבילך?



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

כאילו מתווכת

ת:

התובע אף התכחש בתחילה להסכם בכתב אל מול המרכז הארצי למשכנתאות, הסכם אותו לא טרח להציג, ואשר הוצג דווקא על ידי הנתבעת. וכך טען התובע (ע"מ 32 שורות 7 – 12, ההדגשות לא במקור):

ש"ש: שאומר שאתה צריך לשלם 25 אלף שקל פלוס מע"מ. חתמת להם?
ת: למי? לכם?
ש: למרכז הארצי, למיטל.
ת: למיטל לא חתמתי לה כלום.
ש: לא חתמת על זה?
ת: לא, רק דיבורים"

ובשלב זה התנהלה חקירה הנפרשת בפרוטוקול על פני כעשרים שורות, עד אשר ב"כ התובע, בהגינות רבה הודיע מיוזמתו:

"עו"ד בנג'י: אדוני ירשה לי להקל, אנחנו מאשרים שזה חתימה שלו"
כלומר – אין חולק על כך שההסכם שהוצג על ידי הנתבעת ובו התחייבות לתשלום דמי תיווך וישירות על ידי חברת המימון קרי מתוך סכום ההלוואה הוא אכן הסכם בחתימת התובע.
- התובע טען, בחלק מגרסותיו בחקירה הנגדית, שהתחייבותו לדמי תיווך עמדה על סך של 23,000 ₪ (ע"מ 37, שורות 15-16). בחקירה הנגדית עלתה לפתע טענה חדשה וגרסה שכלל לא הופיעה בתצהיר לפיה אותו מרכז ארצי למשכנתאות אינו זכאי לדמי תיווך מכיוון שנציגתו לא הגיעה לפגישת החתימה עם הנתבעת. וכלשון התובע (ע"מ 38, שורות 26-27, ההדגשות לא במקור):

"עו"ד עשור: אדוני, אתה סיכמת עם מיטל 23?
העד, מר ארוסי: אני סיכמתי איתה היא לא באה"

מכל האמור לעיל עולה תמונה ברורה. בשלב תצהיר העדות הראשית לא אמר התובע דבר ביחס לדמי התיווך, אך בשלב החקירה הנגדית התייחס היטב לאותם דמי תיווך, התייחסות שבמלוא הכבוד הסבירה את שתיקתו לענין זה בתצהירו. בשלב החקירה הנגדית התאפיינה עדותו של התובע באמירות שונות, לרבות אמירה לפיה לא חתם על דבר וכן טענות כנגד המרכז הארצי למשכנתאות. בסופה של חקירה ברור שהתובע היטב אודות התיווך, אודות תשלום דמי התיווך וגם התייחס לנציגת המרכז הארצי למשכנתאות כאל "כאילו מתווכת".



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

(ז) נימוק רביעי מדוע יש לראות בדמי התיווך כחלק מההלוואה שהוענקה – התייחסות לכך

שמעדות התובע עצמו הוכח נוהג של תשלום דמי תיווך

- אין כל פסול בכך שלווה מיוחד חלק מכספי ההלוואה לתשלום לצדדים שלישיים. כך בלבד וקיימת הוראה חד משמעית של אותו לווה המורה על העברת סכומי הכסף. כך בדומה לכך שהתובע הורה להעביר סך של 180,000 ₪ ישירות לצד שלישי שאינו חולק על זכותו – הוסיף התובע והורה על העברת סכום דמי התיווך למרכז הארצי למשכנתאות.

- תשלום דמי תיווך בגין מתן ההלוואה אינו זר לתובע והוא עצמו העיד על כך, לאחר שורה של אמירות מתחמקות שיובאו להלן. כפי שהוכח, פירעון ההלוואה שהעניקה הנתבעת נעשה באמצעות הלוואה אחרת שנטל התובע. הלוואה מחברה שכונתה "ליבו". גם כאן סייע בהגיונותו ב"כ התובע כאשר מסר את שם החברה ואף הבהיר שהוא מייצג אותה, וכך הדבר נראה בפרוטוקול הדיון (ע"מ 41 לפרוטוקול, שורות 21 – 25):

"ת: אני החזרתי כשלקחתי הלוואה מאצלם, 500 אלף שקל.
ש: מי זה אצלם?
ת: (לא ברור).
ש: סליחה?
עו"ד בנג'י: מחברת ליבו שאני מייצג אותה אדוני"

כאשר נשאל התובע האם שילם דמי תיווך גם בגין ההלוואה שהוענקה לו על ידי חברת ליבו, פתח בשורה של תשובות מתחמקות, וכך למשל (ע"מ 44-43 לפרוטוקול, ההדגשות לא במקור):

ש: בשביל להחזיר את ההלוואה אבל לקחת הלוואה יותר גדולה?
ת: כן.
ש: אוקי, ואתה שילמת תיווך כדי לקבל את ההלוואה הזו?
ת: אה?

ובהמשך, לאחר שהתנגדות מצד ב"כ התובע נדחתה נשאלה פעם נוספת שאלת התיווך והתובע התחמק פעם נוספת ממתן תשובה:

עו"ד עשור: שולם תיווך בהלוואה שלקחת מליבו? איך הגעת אליהם?
כב' הש' ברקאי: בסדר, רק רגע, שולם תיווך או לא שולם, שאלה ממוקדות.
עו"ד בנג'י: תענה להם.
העד, מר ארוסי: מה היא שואלת?
עו"ד עשור: שולם תיווך?
ת: מה?



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

ועוד המשיך התובע להתחמק ממתן תשובה, כאשר נשאל פעם נוספת והשיב כך :

עו"ד עשור: אוקי, שילמת תיווך על ההלוואה החדשה שלקחת של ה- 500 אלף?

העד, מר ארוסי: תיווך?

ש: כן.

ת: אני.

ש: תסתכל על כבוד בית המשפט לא על עורך הדין שלך.

כב' הש' ברקאי: הוא יסתכל על מי שהוא רוצה אבל הוא יתן את התשובה, כן. היה תיווך או לא?

העד, מר ארוסי: מה הכוונה? מה תיווך? לקחת חצי מיליון מאודי מירושלים והעביר אותי (לא ברור)

עד שלבסוף, לאחר שורה ארוכה של נסיונות לקבל מהתובע תשובה, הוא הודה שאכן שילם תיווך גם בהלוואה החדשה שנטל. וכך נשאל וענה (ההדגשות לא במקור):

עו"ד עשור: אודי מירושלים סידר לך את זה?

ת: כן אודי מירושלים.

ש: אודי הוא מתווך.

כב' הש' ברקאי: אדוני שניה רק רגע, שילמת תיווך או לא שילמת תיווך?

העד, מר ארוסי: שילמתי תיווך לאודי, עבור החצי מיליון שקל.

ש: תודה.

עו"ד עשור: שילמת תיווך לאודי?

העד, מר ארוסי: לאודי כן.

כלומר – בעוד התובע טוען כנגד הנתבעת ומלין על כך שהעבירה בהתאם להוראתו סכומים שיועדו בגין תיווך ההלוואה – עדיין מודה התובע שאכן כך נהג ופעל גם ביחס להלוואה החדשה שנטל, עם פירעון ההלוואה לנתבעת.

(ח) נימוק חמישי מדוע יש לראות בדמי התיווך כחלק מההלוואה שהוענקה – למען הסר ספק,

התייחסות להיעדר עדות מצד המרכז הארצי למשכנתאות

- התובע ביקש לזמן את גבי מיטל כהן מהמרכז הארצי למשכנתאות וזאת על מנת לחקור אותה ביחס לתשלום דמי התיווך ולקשר בין המרכז הארצי למשכנתאות לבין הנתבעת. ניתן צו לזימון לעדות ועל כך בפסקה הבאה.

- עם מתן צו לזימון העדה מהמרכז הארצי למשכנתאות, אף נמסרה במהלך דיון בית משפט כתובת לזימון ברחוב רוז'נסקי ראשון לציון. התובע פנה בבקשה נוספת ובה טען ששליח מטעמו "ניסה לבצע את המסירה אך מתברר כי אין קשר בין המתווך לבין



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

הכתובת הנ"ל. בעקבות כך הוריתי לנתבעת למסור כל מידע ביחס לאותה גב' מיטל כהן וזו הגישה תגובה שהתייחסה בעיקר להאשמות כנגדה והפנתה לחובת התובע לזימון העדות.

- במלוא הכבוד, קיים קושי בטענות התובע ביחס לזימון לעדות. ראשית - כתובתו של המרכז הארצי למשכנתאות הופיעה במפורש על גבי ההסכם עליו חתם התובע; שנית - כאן המקום לציין שהתובע אף פנה בשלב ראשון למרכז הארצי למשכנתאות, כך שעל פניו ידע היטב כיצד והיכן ניתן לפנות לאותו גוף; שלישית - לא נטען וממילא לא הוכח, שאכן לא ניתן לאתר את "המרכז הארצי למשכנתאות" וממילא את גב' מיטל כהן שבו. גם הבקשה שהוגשה לא כללה כל תצהיר של השליח, או תצהיר בכלל. לא הוצג כל דו"ח וניסיון לאתר את אותו "מרכז ארצי למשכנתאות".

- למעלה מהצורך ייאמר שאין באי זימון לעדות כדי לשנות את תוצאת ההליך המבוססת על מכלול הנימוקים שהובאו לעיל.

6.3 הסך של 17,250 ₪ שזקף כהוצאות משפטיות אינו חלק מסכום ההלוואה (ארבעה נימוקים)

במסגרת סכום ההלוואה שהוענקה לתובע, נכלל גם סך של 15,000 ₪ בצירוף מע"מ בגין הוצאות משפטיות. סכום זה מהווה 5% מסכום ההלוואה, בצירוף מע"מ, קרי 5.85% מסכום ההלוואה. התובע טוען שאין לראות בסכום זה כחלק מההלוואה. יש לקבל טענה זו, ועל כך בפסקאות הבאות.

(א) נימוק ראשון לכך שאין לראות בחיוב ההוצאות המשפטיות כחלק מההלוואה – החיוב הוא

נגזרת מסכום ההלוואה

- ההוצאות המשפטיות להפקת ההלוואה עמדו על סכום ניכר של 15,000 ₪ בצירוף מע"מ, שהוגדר מלכתחילה כ- 5% בצירוף מע"מ מסכום ההלוואה. עצם הגדרת סך ההוצאות המשפטיות כנגזרת ישירה של סכום ההלוואה מרמזת על כך שמדובר בתשלום ישיר הנגזר מסכום ההלוואה ולא בהכרח כתשלום בגין הוצאה משפטית כזו או אחרת.

- כאשר רצתה הנתבעת להפנות לתשלומים ממוקדים ביחס לניהול ההלוואה ידעה לעשות זאת היטב בהסכם שניסחה. וכך למשל נקבע סכום קבוע ולא נמוך בסך של 6,000 ₪ בגין הכנת מסמכי ביטול לרשם המשכונות והסרת המשכונות; עוד נקבע סכום קבוע בסך של 1,500 ₪ בגין הפקת מכתב כוונות; סכום קבוע בסך של 800 ₪ בצירוף מע"מ בגין טיפול בהוראת קבע או שיק שחולל; וכן סכומים קבועים בגין שורה של פעולות כגון דמי גביה, העברות בנקאיות, הוצאת מכתב התראה ועוד.



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

עם זאת, בכל הקשור להוצאות המשפטיות והכנת המסמכים בעת הענקת ההלוואה, נקבע סכום שאינו סכום קבוע – אלא סכום דיפרנציאלי המשתנה בהתאם לגובה ההלוואה.

(ב) נימוק שני לכך שאין לראות בחיוב ההוצאות המשפטיות כחלק מההלוואה – החיוב הוא

חלק מהוצאותיה הטבועות והשוטפות של הנתבעת

- ההתנהלות בין התובע לנתבעת אמורה להיות ממוקדת וברורה. התובע מבקש הלוואה והנתבעת מעניקה הלוואה שנושאת הפרשי הצמדה וריבית כפי שהוסכם. המחוקק הבחין בכך שלווים בהלוואות חוץ – בנקאיות עלולים להיחשף לתשלומים נוספים, מעבר לתשלומי ההצמדה והריבית בה התחייבו. לשם כך נחקקו הוראות שנועדו להבהיר ללווה מה עלותו האמיתית של האשראי אותו הוא מקבל. על כך ארחיב גם בסעיף 8 להלן.

- יש להבחין בין תוספות אותן יש לצרף לסכום ההלוואה, לבין הוצאות של גוף מלווה שהן חלק מהוצאותיו השוטפות. במסגרת ניהול עסקיה של הנתבעת היא נדרשת, מטבע הדברים, להפעיל משרדים, לקבל ייעוץ חשבונאי, משפטי וכן כל ייעוץ אחר, לשלם משכורות וכן גם לשלם עבור טיפול משפטי בגין הענקת ההלוואות. התובע והנתבעת כלוה וכחברה המלווה אינם בגדר "שותפים" לעסקה ומכאן שותפים להוצאותיה והכנסותיה. אלא התובע הלווה הוא מקבל שירות והנתבעת, כחברה המלווה היא בגדר מעניקת שירות. החברה המלווה זכאית לתמורה בגין פועלה, אך זו מגולמת בעלות האשראי אותו היא גובה ואין להשית הוצאות נוספות מעבר לו. על התייחסות בתי המשפט למקרים בהם השיתה חברה מלווה על לווה "הוצאות שהם טבועות בניהול עסקיה" ר' למשל רע"א 7146/18, קידום ד.ש. (השקעות ופיננסים 1992) בע"מ נ' ששון ששון (השופטת ע' ברון מיום 22/10/2019) וכן תצ (ת"א) 2983-08-16, ששון ששון נ' קידום ד.ש. (השקעות ופיננסים 1992) בע"מ (השופטת ש' אלמגור מיום 30/7/2018); להרחבה לענין הגדרת "תוספת" להלוואה ניתן להפנות אל - רע"א 7142/15, פמה סוכנויות בע"מ נ' משה רון [השופטת (כתוארה אז) א' חיות, מיום 24/1/2016].

- לגופו של ענין, הוצאות הכנת מסמכי ההלוואה וההוצאות המשפטיות ביחס לכך הן בגדר הוצאות שוטפות הטבועות בעבודתה של הנתבעת ואין לראות בהן כחלק מסכום ההלוואה שהוענק לתובע.



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

(ג) נימוק שלישי לכך שאין לראות בחיוב ההוצאות המשפטיות כחלק מההלוואה – על כך שהחיוב הוא חלק מהוצאותיה השוטפות של הנתבעת, מלמדת גם החשבונית שהוצאה על

כך לנתבעת

- הנתבעת הציגה חשבונית שקיבלה, לדבריה, בגין תשלום ההוצאות המשפטיות. החשבונית היא בגין סך של 45,000 ₪ בצירוף מע"מ ולא 15,000 ₪ בצירוף מע"מ. החשבונית מתייחסת לתשלום בגין טיפול משפטי בנושאים שונים ובין היתר גם "שכר טרחה ארוסי אברהם".
- החשבונית לא הוצאה לידי התובע, הגם שכנטען הוא זה שנושא בתשלום ההוצאות המשפטיות. החשבונית ממילא אף לא נמסרה מעולם לידי התובע. החשבונית הוצאה לידי הנתבעת ונושאת את שמה וגם בכך יש לתמוך בקביעה שהתשלום בגין ההוצאות המשפטיות הוא בגדר תשלום המיוחס לנתבעת והוא חלק מעסקיה השוטפים.

(ד) נימוק רביעי לכך שאין לראות בחיוב ההוצאות המשפטיות כחלק מההלוואה – סעיף 9

לחוק הסדרת הלוואות חוץ – בנקאיות

- למעלה מהנדרש ואף אלמלא הנימוקים שהובאו לעיל, הרי יש לראות בסכום ההוצאות המשפטיות כתוספת שאינה חלק מההלוואה. קביעה זו היא מכח סמכותי לסעיף 9 לחוק הסדרת הלוואות חוץ – בנקאיות כשמו במועד מתן ההלוואה, היתה לעניינו להוראות סעיף 9 לחוק אשראי הוגן, תשנ"ג – 1993.
- הוספת סכום ההוצאות המשפטיות, מבלי שיהיה לכך גילוי נאות ביחס לעלות האשראי בפועל – מאפשרת לבית המשפט "לבטל את החוזה או את התנאי או לשנותו, הכל במידה הנדרשת כדי להתאימו לדרישות החוק, ולפי הענין" [ס' 9(א) לחוק אשראי הוגן, תשנ"ג – 1993].
- הוספת ההוצאות המשפטיות לסכום ההלוואה היא בגדר תוספת לעלויות האשראי, באופן שלא גולה כדין לתובע ויש לראות בה כ"ריבית מוסווית" והפרת הוראות החוק ביחס לגילוי העלות הממשית של האשראי. הרחבה ביחס למשמעות הפרת הוראות החוק וכן לשימוש בהוראות סעיף 9(א) לחוק, לרבות האפשרות לפעול "במידה הנדרשת... ולפי הענין" תובא בסעיף 8 להלן.

(ה) הערה ביחס לבקשת ההלוואה

- למען הסר ספק נתתי דעתי לכך שבמסגרת "בקשת ההלוואה" שצורפה כנספח להסכם ההלוואה נרשם בין היתר כך – "עלויות משפטיות ועריכת מסמכים: 5% בתוספת מע"מ כדין". במלוא הכבוד אין בכך כדי לענות על דרישות החוק בדבר דרישות סעיף 3 (ב) לחוק אשראי הוגן, תשנ"ג – 1993, גם לא בנוסחו כפי שהיה במועד קבלת ההלוואה.



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

התייחסות כזו, לו היתה מובאת – היתה מבהירה ללווה שאל "הסכום שקיבל בפועל" יש להוסיף כעלות אשראי גם סכומים נוספים

- ההסכם חסר התייחסות ברורה ביחס ל"שיעור העלות הממשית של האשראי" [סעיף 3(ב)(8) לחוק]. במסגרת התייחסות לשיעור העלות הממשית של האשראי היה על הנתבעת לפרט את היחס שבין כל התוספות בהן מחויב התובע לבין הסכום אותו קיבל בפועל ובכך להביא לידיעתו מה "שיעור העלות הממשי של האשראי". הנוסחה לחישוב שיעור העלות הממשית של האשראי נקבעה בסעיף 1 לחוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות, כנוסחו ובשמו במועד ההלוואה כך (ההדגשה לא במקור):

"שיעור העלות הממשית של האשראי" – היחס שבין סך כל התוספות לבין הסכום שקיבל הלווה בפועל, בחישוב שנתי;

הנתבעת בהתנהלותה הסוותה את עלותו האמיתית של האשראי תוך שהיא נמנעת מלפרט במסגרת ההסכם עצמו. צירוף בקשת ההלוואה כנספח להסכם אינה מרפאה פגם זה של הנתבעת.

6.4 סיכום ביחס לסכום ההלוואה

לאור האמור לעיל סכום ההלוואה אליו יש להתייחס הוא 282,450 ₪ וזאת כמפורט להלן:

סך של 253,200 ₪ כמפורט בסעיף 6.1 לעיל -	253,200 ₪
סך של 29,250 ₪ כמפורט בסעיף 6.2 לעיל -	29,250 ₪
אין להתייחס לסך של 17,250 ₪, ועל כך בסעיף 6.3 לעיל -	----
	=====
סה"כ	282,450 ₪

7. הנתבעת הפרה הוראות חוק אשראי הוגן, וכנוסחו במועד הרלוונטי חוק הסדרת הלוואות חוץ

בנקאיות

הדעת אינה נוחה מהתנהלות הנתבעת אשר הפרה הוראות החוק וזאת בסדרה של הפרות אשר יובאו להלן:

7.1 הפרה ראשונה ראשית ועיקרית של הוראות החוק – הטעיה ביחס לשיעור הריבית תוך

קביעת שיעורי המרה קבועים למטבע היורו

(א) הנתבעת נקטה בניסוח משפטי המסווה חיובי ריבית בשיעור ניכר. כפי שפורט בסעיף 2(ב) לעיל – הנתבעת כללה בהסכם ההלוואה הוראות המביאות לחיוב של ריבית מוסווית בשיעור העולה על 10%. כבר מיד ייאמר שדי בעובדה שהנתבעת הסוותה חיובי ריבית



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

בשיעור העולה על 10% כדי לקבוע שהפרה את הוראות החוק באופן המחייב התערבות בית המשפט.

(ב) הנתבעת העבירה את כספי ההלוואה במטבעי ישראלי ואולם הסכם ההלוואה נקב בסכום ההלוואה במטבע יורו וזה עמד על הסך של 73,170 ₪ בהתאם לשער המרה של 4.1 ₪ ליורו.

(ג) למרות ששער ההמרה, במועד מתן ההלוואה, חושב בהתאם לסך של 4.1 ₪ ליורו קבעה הנתבעת בהסכם "שער בסיס מוסכם" גבוה בהרבה, שעמד על 4.52 ₪ ליורו. וכך בסעיף 2.5 להסכם נרשם כך: "מוסכם כי שער הבסיס של קרן ההלוואה הינו 4.52 ₪ ליורו".

(ד) המשמעות היא שכבר עם חתימת ההסכם נוספה לקרן ההלוואה ריבית נסתרת בשיעור העולה על 10%. ואבהיר – בהתאם להסכם קיבל התובע סך של 300,000 ₪ (= $73,170 \times 4.1$) יורו). עם זאת תחשיב החזר, אפילו היה מבקש התובע להחזיר ההלוואה דקות ספורות אחרי הענקתה עמד על הסך של 330,728 ₪ (= $73,170 \times 4.52$) יורו).

(ה) הפער בין הסך של 300,000 ₪ לסך של 330,728 ₪ הוסווה בהסכם. הנתבעת נסחה את ההסכם כהלוואה בהתאם לשער היורו, בהתאם לשער של 4.1 ₪ ליורו בהוספת תנאי אחד – תנאי לפיו החזר יהיה בהתאם ל"קרן הלוואה" שתחושב לפי שער של 4.52 ₪ ליורו.

7.2 הפרה שניה של הוראות החוק – שיעור הריבית הממשית עובר השיעור המרבי הקבוע בחוק

(א) שיעור הריבית המרבי אותו רשאית הנתבעת לחייב היא "פי שניים ורבע מן השיעור שיפרסם בנק ישראל מדי חודש בחדשו, של העלות הכוללת הממוצעת לאשראי הלא-צמוד הניתן לציבור על-ידי הבנקים שנקבעו על-ידי בנק ישראל" (סעיף 5(א) לחוק כנוסחו במועד חתימת הסכם ההלוואה).

(ב) התובע ציין ששיעור הריבית המרבית הוא 7.7%. תחשיב שיעור הריבית מביא בפועל לשיעור מרבי של 7.65%. לענין זה הפנה התובע לכך שבהתאם לפרסומי בנק ישראל עמדה העלות הכוללת הממוצעת במועד חתימת ההסכם על שיעור של 3.4% לשנה. מכאן, שיעור הריבית המרבית הוא 7.65% (= $2.25 \times 3.4\%$).

(ג) הנתבעת חייבה בפועל בריבית העולה פי כמה וכמה על שיעור הריבית המרבית. וכך ניתן להפנות לחיובים הבאים:



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

14.04%	שיעור הריבית בהסכם 12% עליו הוסיפה הנתבעת מע"מ -
10.24%	שיעור ריבית מוסווית בגין שער היורו (ר' סעיפים 2(ב) וכן 7.1 לעיל) -
5.85%	חיוב בהוצאות משפטיות, כשיעור מסכום ההלוואה -
====	
30.13%	סה"כ שיעור הריבית

אפילו נתעלם מחיוב התובע בהוצאות משפטיות ונתייחס רק לריבית ההסכמית והריבית המוסווית, עדיין שיעור הריבית עובר את הקבוע בחוק ועומד על 24.28% (= 14.04% + 10.24%).

(ד) אין להקל ראש בהתנהלותה של הנתבעת. למרות הוראות חוק ברורות אשר נועדו להגן על הלווה ולהסדיר הלוואות חוץ בנקאיות, החליטה הנתבעת לחייב את הלווה בשיעורי ריבית מופרזים ומנוגדים לחוק. הוראות החוק כוונו מלכתחילה ובעיקר על מנת למנוע חיובי ריבית שאינם ברורים ואף מוגזמים. כאן אפנה לדברי ההסבר לחוק (המבוא לה"ח התשנ"ג, 116), שם נרשם כך (ההדגשות לא במקור):

"עניינו העיקרי של החוק המוצע הוא ריבית הנשך הנגבית בהלוואות שאינן בנקאיות והניתנות במה שקרוי 'השוק האפור'. עד כה היתה הימנעות מלהתערב בדרך החקיקה, בפעילות כלכלית זו מחמת שתי סיבות עיקריות: האחת, שבדרך זו מוענקות הלוואות לאנשים שהמערכת הבנקאית אינה מוכנה לתת להם אשראי בשל העדר בטחונות מספיקים, וכן שתנאי האשראי בשוק זה משקפים את רמת הסיכון הגבוהה; הסיבה השנייה היתה, שקביעת שיעור מרבי של ריבית יש בה התערבות יתר בחופש ההתקשרות, ושניתן להסתפק בקביעה של חובת גילוי נאות של תנאי ההלוואה, לפי דיני החוזים. בנוסף לכך, נראה היה כי ניתן למצוא סעד בבתי המשפט על פי הנורמות הכלליות של דיני החוזים בענין עושק והעדר תום לב. המציאות ראתה מקרים קשים שלא מצאו פתרון נאות במסגרת המשפטית הקיימת, ובתי המשפט וראשי ההוצאה לפועל מצאו עצמם חסרים כלים משפטיים מתאימים למניעת תופעות קשות."

וכן נרשם:

"מוצע לקבוע שיעור מירבי לריבית בהלוואות שאינן בנקאיות ובדרך זו, למנוע ממלווים שאינם תאגיד בנקאי מורשה ומפוקח, לנצל את מצוקתם של צרכנים שאינם בעלי כוח מיקוח, ועקב כך מסכימים ללוות כספים בתנאים בלתי סבירים."

יש להקפיד באופן קשיח ולא מתפשר על קיומן של הוראות חוק אשראי הוגן, דווקא בשל המציאות בה נפגשים לוה ומלווה. מציאות בה הלווה אכן זקוק לסיוע מצד המלווה אך



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

לצד זאת הוא חייב לחסות תחת מטריית הוראות החוק שנועדו במיוחד על מנת להגן עליו במעמד זה. לענין אותה "הקפדה מיוחדת על ההגנות הקנויות ללווים בהלוואות חוץ-בנקאיות" ר' ע"א 9136/02 מיסטר מאני ישראל בע"מ נ' רייז, פ"ד נח(3) 934 (21/3/2004), השי' די דורנר, אי ריבלין, מ' נאור). עוד אפנה אל ע"א 9044/04, מיסטר מאני ישראל בע"מ נ' יצחק צוניאשוילי (24/6/2007), המשי' לני' אי ריבלין, די דורנר וא' רובינשטיין) שם נקבע כך (השי' אי' רובינשטיין, ההדגשות לא במקור):

"אופיה הנשכני, הבוטה, של ההלוואה החוץ-בנקאית, ואופיו הבעייתי של השוק האפור – ואינני מדבר במערכת דנא דווקא, ואיני בא לפגוע בה כשלעצמה – לא רק מצדיקים אלא גם מחייבים הקפדה על כל תגיהן ודקדוקיהן של הוראות החוק, וחובתנו לעמוד על משמרו זה. אכן, הלווים הבאים אל ההלוואות בשוק האפור יודעים היטב שלא באו לקופת גמילות חסדים ואף לא לבנק; אך כל שקבע המחוקק באשר לחובות המלווה כלפיהם צריך להישמר ללא פשרות."

הקפדה זו על הוראות החוק היתה לצנינים בעיני הנתבעת. כך ממש. הקפדה זו על הוראות החוק מחייבת הגנה על עניינו של התובע, תוך שהוראות החוק יישמרו "ללא פשרות" ותוך התייחסות לכל תגיהן ודקדוקיהן.

7.3 הפרה שלישית של הוראות החוק – הנתבעת לא פירטה שיעור העלות הממשית של האשראי

- הנתבעת לא פירטה בפני התובע שיעור העלות הממשית של האשראי. בכך הפרה את הוראות סעיף 3ב(8) לחוק כנוסחו במועד מתן ההלוואה ואף כנוסחו במועד פסק דין זה.
- על כך ששיעור העלות הממשית של ההלוואה עולה על הריבית הנקובה בהסכם הורחב כבר לעיל. שיעור העלות הממשית לא צוין, כמובן, בהסכם, ועל מנת לקבוע אותו יש צורך לעיין בהוראות שונות ובהנחות עליהן מבוסס ההסכם. יש לראות זאת בחומרה. אין לקבל מצב בו לווה נדרש לנבור וללקט מתוך הסכם הלוואה נתונים חשבונאיים שונים על מנת שיוכל לדעת מה עלות האשראי הממשי בו הוא מחויב. על הנתבעת היה לפרט מלוא הסכומים בהם חויב התובע וכן לפרט, בהתאם לסעיף 3ב(8) לחוק אשראי הוגן, תשנ"ג – 1993, גם כנוסחו במועד מתן ההלוואה - את שיעור עלות האשראי הממשי. שיעור זה כולל את היחס בין מלוא התוספות, הריבית וההצמדה ובים הסכום שהתקבל בפועל בידי התובע. להרחבה לענין זה ר' גם רע"א 6593/19, דומני נ' אופק תיירות ונסיעות בע"מ (מיום 16/1/2020, השי' נ' הנדל - שם, בפסקה 5) וכן כמובן רע"א 5888/95, קווי אשראי לישראל (ראשל"צ) בע"מ נ' וניני, פ"ד נא (1) 424, בע"מ 427 [השי' ת' אור, י' חשין, מ' קדמי מיום 14/5/1997].



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

7.4 הפרות נוספות אליהן התייחס התובע

התובע כלל בכתב התביעה שורה ארוכה של הפרת הוראות החוק וביניהן: היעדר כתובת הנתבעת בהסכם; חיוב התובע בריבית ממועד חתימת ההסכם ולא ממועד התשלום בפועל; חיוב בהתאם ל – 360 ימים בשנה ולא 365 ימים; טענה לפיה עותק ההסכם לא נמסר לתובע עם חתימתו – ועוד כהנה וכהנה.

כך או כך די בהפרות שצוינו בסעיפים 7.1 עד 7.3 לעיל כדי לקבוע שהנתבעת הפרה הוראות חוק אשראי הוגן, וכשמו במועד הרלוונטי – חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות, ומכאן להגיע לסעד לו זכאי התובע.

8. מה משמעות הפרת הוראות החוק על ידי הנתבעת וכיצד יש להתייחס לסכום ההלוואה ולקבוע

דרך השבתה?

8.1 משנקבע שהנתבעת הפרה הוראות החוק, נותר לבחון כיצד יש לנהוג עם הסכם ההלוואה שנקשר בין התובע לנתבעת. כאן יש לפנות לסעיף 9(א) לחוק המאפשר לבית המשפט "לבטל את החוזה או את התנאי או לשנותו, הכל במידה הנדרשת כדי להתאימו לדרישות החוק, ולפי העניין". עוד רשאי בית המשפט לנקוט באחת משלוש הדרכים – קביעת שיעור הריבית; השבת כל סכום שקיבל המלווה או ליתן כל הוראה שתיראה צודקת בנסיבות העניין, וכלשון הוראות סעיף 9(ב) לחוק (ההדגשות לא במקור): "**להתאים את שיעור העלות הממשית של האשראי ואת שיעור ריבית הפיגורים לשיעורים המרביים המותרים על פי סעיפים 5 ו- 6, או לקבוע שיעור נמוך יותר, לצוות על השבה של כל סכום שקיבל המלווה מן הלווה שלא בהתאם להוראות חוק זה, לחייב את המלווה בהוצאות שנגרמו ללווה, וליתן כל הוראה שתיראה צודקת בנסיבות העניין**".

8.2 הדרך להתמודד עם הסכמי הלוואה המפרים את הוראות החוק הותוותה בע"א 8222/19 פרץ חנניה נ' קוואלטי קרדיט פאנד (מיום 7/12/2020, הנ' א' חיות, הש' ע' ברון וי' אלרון). בענין זה נקבע שההתמודדות המשפטית תיעשה תוך צעידה בנתיבי פרשנות ויישום הנוהגים ב"דיני החוזה הפסול". נקבע כי יש לנקוט במבחן דו שלבי, כאשר בשלב ראשון תיבחן האפשרות לפצל ההסכם תוך החרגת סעיפים והוראות מפרות חוק. בשלב השני וככל שהדבר אפשרי, יש ליתן הוראות לקיומו של ההסכם. בית המשפט העליון (הנ' א' חיות) התייחסה לשיקולים אשר צריכים להנחות את בית המשפט וקבעה כך (סעיף 32 לפסק הדין, ההדגשות לא במקור):

"השיקולים המנחים את בית המשפט בהענקת איזה ממגוון הסעדים העומדים לרשותו במקרה של חוזה פסול, נגזרים בעיקרו של דבר משתי המגמות שהנחו את המחוקק בקביעת ההסדר האמור: ההרתעה מזה ועשיית הצדק מזה. הראשונה משקפת את השאיפה להרתיע מפני



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

התנהגות פסולה ולמנוע כריתתם של חוזים בלתי חוקיים. השניה משקפת את הרצון לעשות צדק יחסי בין הצדדים במקרה הקונקרטי, המביא בחשבון את התנהגותם, נזקייהם ומידת אשמתם, על מנת "שלא יצא חוטא נשכר" ולא יתעשר צד אחד על חשבון רעהו"

כך הדבר גם בענייננו. יש לקבוע מנגנון השבת ההלוואה שיתייחס מצד אחד לצורך להרתיע את הנתבעת פן תשוב לכרות הסכמים דוגמת הסכם ההלוואה עם התובע. מנגד, אין להתעלם מכך שהתובע אכן קיבל הלוואה בסך של 282,450 ₪ ועל כך כבר הורחב לעיל.

8.3 קביעת מנגנון השבת ההלוואה תוך התייחסות להתנהלות הנתבעת

(א) בעת קביעת מנגנון השבת ההלוואה עומדות בפני בית המשפט, כאמור, שלוש חלופות שבסעיף 9(ב) לחוק - קביעת שיעור הריבית; השבת כל סכום שקיבל המלווה או ליתן כל הוראה שתיראה צודקת בנסיבות הענין.

(ב) החלופה לפיה רשאי בית המשפט "ליתן כל הוראה שתיראה צודקת בנסיבות העניין", מאפשרת מתן סעדים אשר יסיימו את המחלוקת בין הצדדים, לפחות בערכאה זו. השימוש בחלופה זו חייב להיות זהיר ותוך צעידה בתלם שיפוטי, על מנת להימנע מקביעה שרירותית העלולה לפגוע במי מהצדדים.

(ג) התלם השיפוטי בו יש לצעוד נחרש והותווה על ידי בית המשפט העליון (הנ' א' חיות) בע"א 8222/19 פרץ חנניה נ' קוואלטי קרדיט פאנד (מיום 7/12/2020, הנזכר לעיל). במקרה זה התייחס בית המשפט להתנהלות המלווה, לחריגה משמעותית מהריבית המותרת ולנסיבות נוספות וקבע (סעיף 36 לפסק הדין, הנ' א' חיות, ההדגשות לא במקור) כך: **"במקרה שלפנינו יש לבחור באפשרות השלישית ולהורות על החזר קרן ההלוואה בתוספת הפרשי הצמדה בלבד וללא ריבית. זאת בהינתן החריגה המשמעותית מהריבית המותרת; הפרות החוק האחרות מצד המשיבה; התנהלותה בהליכים המשפטיים; וכן בהינתן מצבו הבריאותי הקשה של המערער כיום; ומצבם הכלכלי הדחוק וגילם המתקדם של המערערים. בנסיבות אלה, נראה לי כי תוצאה זו משרתת באופן נכון הן את שיקולי ההרתעה והן את שיקולי הצדק"**.

(ד) התייחסות לכך שהנתבעת כללה בהסכם ריבית מוסווית תוך קביעת שערי המרה קשיחים

- בענייננו יש לראות בחומרה רבה את הריבית המוסווית בשיעור העולה על 10% אשר תחבה הנתבעת להסכם ההלוואה, כאשר קבעה שערי המרה שונים למטבע היורו. על חומרה זו כבר הורחב בסעיפים 2(ב) ו-7.1 לעיל. די בהסתרה החמורה של שיעורי הריבית, בגין שערי המרה שונים למטבע היורו – על מנת להגיע לקביעה



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

בהתאם לקביעת בית המשפט העליון לפיה יש לחייב את התובע אך ורק בסכום ההלוואה בתוספת הפרשי הצמדה בלבד.

- העובדה שההלוואה הוענקה במטבע ישראלי, אך חושבה במטבע זר תוך קביעת שיעור המרה מינימליים מביאה למסקנה לפיה הנתבעת פעלה בכוונת מכוון על מנת להסתיר שיעור ריבית נוסף העולה על 10%. הסתרה זו חמורה בכלל וחמורה במיוחד כאשר שיעור הריבית המוסווית כשלעצמו הוא גבוה משיעור הריבית המרבית המותרת. התנהלות כזו מחייבת התייחסות של בית המשפט, התייחסות אשר לא תמנע אמנם מהנתבעת השבת סכומי הכסף הנומינליים שהעבירה ולכל היותר כשהם מוצמדים למדד – אך תמנע ממנה כל חיוב נוסף בריבית.

(ה) התייחסות לחיובים נוספים

- כאמור לעיל, די בהסתרת הריבית המוסווית בשל שיעור ההמרה הקשיחים, על מנת להביא לשלילת השתת ריבית על ההלוואה שהוענקה לתובע. אך גם בהתנהלות הנוספת של הנתבעת יש כדי להביא לקביעה שאינה זכאית גם לתשלומים בגין ריבית על ההלוואה שהוענקה.

- לצד התנהלות זו של הנתבעת יש להוסיף גם את העובדה שחיובי הריבית בפועל ועלות האשראי הממשי עלתה פי כמה על השיעור המרבי הקבוע בחוק, כאמור בסעיף 7.2(ב) לעיל. לכל אלה יש להוסיף גם ההתנהלות ביחס לחיוב נוסף בשיעור של 5.85% מסכום ההלוואה בגין הוצאות משפטיות, כאמור בסעיף 6.3 לעיל.

(ו) קביעה ביחס לדרך השבת ההלוואה ומכאן הדרך לתוצאת פסק הדין

לאור האמור לעיל, לאחר שהתייחסתי לחומרה בהתנהלות הנתבעת באשר לאופן חישוב שיעור האשראי הממשי, לאחר שהתייחסתי לכך שהנתבעת אף הסתירה את שיעור האשראי הממשי, לאחר שהתייחסתי להתנהלות הנתבעת בכלל וכן לפסיקת בתי המשפט – אני קובע שדרך חישוב ההלוואה תהא באופן בו - יש להשיב קרן ההלוואה בלבד בתוספת הצמדה מיום 9/11/2016. ככל שההצמדה שלילית – תושב קרן ההלוואה ללא חישובי הצמדה.

8.4 סוף דבר ומתן הוראות לחישוב השבת ההלוואה – יש להשיב קרן ההלוואה בלבד בתוספת הצמדה.

הצמדה. ככל שההצמדה שלילית – תושב קרן ההלוואה ללא חישובי הצמדה.

(א) הנתבעת זכאית אך ורק לסכום ההלוואה, כפי שנקבע בסעיף 8.3 לעיל – 282,450 ₪ בסך נומינלי ולכל היותר בצירוף הפרשי הצמדה מיום 9/11/2016 – המועד בו הועברה מרבית סכום ההלוואה ועד למועד הגשת התביעה, קרי 26/2/2018. ככל שהפרשי ההצמדה הם



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

שליליים, קרי מדד המחירים לצרכן ירד בתקופה הרלוונטית – יש לזכות את הנתבעת כאמור בסכום הנומינלי של ההלוואה.

(ב) למען הסר ספק, נתתי דעתי לכך שחישוב ההצמדה נקבע החל מיום 9/11/2016 מיטיב עם הנתבעת. ואבהיר – החישוב נקבע החל מיום 9/11/2016 בעוד בפועל סכומי הכסף הועברו בשני שלבים. ביום 9/11/2016 העבירה הנתבעת אך ורק סך של 209,250 ₪ ויתרת ההלוואה בסך של 73,200 ₪ הועברה שבוע מאוחר יותר – ורק ביום 16/11/2016. תחשיב המתייחס למלוא הסכום, כבר החל ממועד מוקדם – 9/11/2016, מיטיב עם התובעת שהעבירה חלק מהסכום במועד מאוחר יותר.

עוד למען הסר ספק, נתתי דעתי לכך שתחשיב הצמדה המתעלם ממועדי פירעון עיתיים מיטיב אף הוא עם הנתבעת. תחשיב כזה מתעלם מהקטנת הקרן מידי חודש באמצעות תשלומים חודשיים בסך של 3,510 ₪. על פניו יש לערוך את חיובי ההצמדה על סכום ההלוואה בתחשיב חשבונאי שיתייחס ויפחית בכל חודש סך של 3,510 ₪ שנפרע בפועל וכן יתייחס לסך של 330,000 ₪ ששולם ערב הגשת התביעה.

עם זאת על מנת לסיים המחלוקות בין הצדדים ועל מנת להקל גם על דרך חישוב השבת ההלוואה, ותוך התייחסות לכך שממילא קביעת מנגנון ההשבה הוא בהתאם לשיקול דעת בית המשפט "בנסיבות הענין" – נקבע מנגנון חישוב ההצמדה מיום 9/11/2016 ועד למועד הגשת התביעה.

9. הסכום לו זכאית הנתבעת (לפני ניכוי הסכומים ששולמו) הוא 282,450 ₪

9.1 ניתן לראות במדד המחירים לצרכן כעובדה הנמצאת בידעיה שיפוטית של בית המשפט. בתי המשפט קבעו זה מכבר, למשל ביחס לשערי חליפין של מטבע זר, כי "שערי חליפין הם בגדר ידיעה שיפוטית. הם ניתנים לבירור בנקל על ידי בית-המשפט ואין צורך להביא על כך ראיות" ור' ע"א (מחוזי חי') 2144/02, מנדלבליט נתן נ' מנדלבליט אהוד (מיום 20/4/2004, השי' דר). אם כך הדבר ביחס לשערי חליפין של מטבע זר, הרי בוודאי מדד המחירים לצרכן הוא בגדר ידיעה שיפוטית.

9.2 זאת ועוד, הנכון הוא שכאשר בעלי הדין הגיעו לבית המשפט בשלושה הליכים שונים, יסתיימו ההליכים בקביעה ברורה וחד משמעית ולא בהפניה לדין ודברים נוסף ולעריכת תחשיבים נוספים.

9.3 מדד המחירים לצרכן הידוע ביום 9/11/2016 עמד על 99.1 בהתאם למדד בסיס 2015. לעומת זאת מדד המחירים לצרכן הידוע למועד הגשת התביעה, 26/2/2018, עמד על 98.9 בהתאם



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

למדד בסיס 2015. מכאן נובע שמדד המחירים לצרכן ירד בתקופה זו. כפי שנקבע בסעיף 8.4(ו) לעיל, הנתבעת תהיה זכאית לסכום ההלוואה בצירוף הפרשי הצמדה וככל שהפרשי הצמדה הם שליליים, קרי מדד המחירים לצרכן ירד בתקופה הרלוונטית – יש לזכות את הנתבעת כאמור בסכום הנומינלי של ההלוואה. אשר על כן סכום ההלוואה נותר על הסכום הנומינלי והוא 282,450 ₪.

10. ניכוי סכומים ששולמו בגין ההלוואה מביא את התובע ליתרת זכות בסך של 90,230 ש"ח

10.1 מהמסמכים שהוגשו על ידי הנתבעת עולה ששולמו שניים עשר (12) שיקים על סך של 3,510 ₪ כל אחד וכן סך נוסף של 330,000 ₪. סך הכל שולמו 372,120 ₪ $[330,000 + (3,510 \times 12)]$.

10.2 מהאמור לעיל עולה שבגין הלוואה בסך של 282,450 ₪, שולם הסך של 372,120 ₪. מכאן ובהתאם לקביעה לפיה הנתבעת אינה זכאית לתשלום ריבית בגין ההלוואה, נמצא התובע ביתרת זכות של 90,230 ₪ $(= 282,450 - 372,120)$ ₪.

11. סיכום לגבי תביעת התובע – ת.א 59902-02-18

התובע זכאי לכל סכום אשר שולם מעבר לסכום ההלוואה, כאשר הנתבעת בנסיבות שפורטו אינה זכאית לתשלום ריבית בגין ההלוואה. מכאן זכאי התובע לתשלום בסך של 90,230 ₪ כערכו ביום 26/2/2018, מועד הגשת התביעה הראשונה.

חלק שלישי – הכרעה בהליך השני – הליך הוצאה לפועל שנקטה הנתבעת – ת.ט

17718-12-18

12. כללי

הנתבעת נקטה כנגד ביתו של התובע בהליכי הוצאה לפועל. במסגרת הליכים אלה הגישה הנתבעת לביצוע בלשכת הוצאה לפועל שיק על סך של 27,929 ₪. השיק הוגש לביצוע בגין חיובי ההלוואה רק כעשרה חודשים לאחר הגשת התביעה כנגד הנתבעת. כאן יוזכר שלטענת ביתו של התובע, הליכי ההוצאה לפועל כנגדה ננקטו על מנת ליצור עליה ועל אביה לחץ ואף סחיטה על מנת לסגת מהתביעה בהליך הראשון.

13. יש לדחות את התובענה בת.ט 17718-12-18

יש לדחות את התובענה בשל שניים:

(א) ראשית ועיקר - כאמור בחלק השני לפסק דין זה לא נותר כל חוב בגין ההלוואה ויותר מכך, הנתבעת אף מחויבת בהשבת הסך של 90,230 ₪ כערכו ביום 26/2/2018, מועד הגשת התביעה



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

הראשונה. משנקבע שלא נותר כל חוב בגין ההלוואה, הרי ממילא אין מקום לחייב את ביתו של התובע בגין השטר שהוגש לביצוע בלשכת ההוצאה לפועל. אשר על כן יש לדחות התביעה.

(ב) **שנית** – למעלה מהנדרש ייאמר שעל פניו גם הנתבעת סברה שלא נותר כל חוב בגין ההלוואה ואכן לאחר התשלום האחרון מיום 25/1/2018 הסירה את המשכנתא שנרשמה לבקשתה על נכס המקרקעין של התובע, להגדרתה "על מנת לסיים את הפרשה מחוץ לכתלי בית המשפט" (ור' סעיפים 24-25 לתצהיר מטעם הנתבעת).

חלק רביעי – הכרעה בהליך השלישי – תביעה שהגישה ביתו של התובע במסגרת ת.א.

3053-12-18

14. כללי

ביתו של התובע הגישה תביעה עצמאית כנגד הנתבעת וזאת בגין נקיטת הליכי ההוצאה לפועל והנסיון לגבות ממנה את סכום השיק שמסרה. התביעה הוגשה שישה ימים קודם להגשת ההתנגדות ובה טענה התובעת שנקיטת הליכי ההוצאה לפועל נעשו "על מנת לסחוט אותה ולהביא להפסקת ההליכים בתביעה שהגיש האב כנגד התובעת". התובעת טענה שהנתבעת גרמה "לפגיעה עמוקה, קשה ביותר ובלתי הפיכה בכבודה ובשמה הטוב של התובעת, ביישה אותה ברבים, המיטה עליה ביזיון רב וגרמה לה לעוגמת נפש רבה, כאב נפשי וצער רב".

15. יש לדחות את התביעה בת.א 3053-12-18

יש לדחות את התביעה כנגד הנתבעת וזאת בשל שניים:

(ג) **ראשית** – ביתו של התובע הדגישה שהליך ההוצאה לפועל כנגדה ננקט מטעמים פסולים של "סחיטה" וניסיון להביא להפסקת ההליכים בהם נקט אביה. ככלל, יש להיזהר בהגדרת הליך משפטי כשלעצמו כעוולה המזכה את הנתבע בפיצוי בגינה. הגדרה כזו תביא למצב בו כל מחלוקת ותביעה שתידחה עלולה תהיה להמשיך כהליך נוסף בו ידונו האם היה נכון להגיש מלכתחילה את התביעה. וכך, כל תביעה תידון פעם אחר פעם כבמעגל שאינו נסגר.

המקרה החריג בו נקבע בפקודת הנזיקין שהליך משפטי עלול להיחשב כעוולה – הוא במסגרת עוולת הנגישה. וגם במקרה זה הוגבלה העוולה אך ורק להליכים פליליים, או הליכי פשיטת רגל, או הליכי פירוק, וכלשון סעיף 60 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] (ההדגשות לא במקור) – "נגישה היא פתיחתו או המשכתו של הליך נפל – למעשה, ובזדון, ובלי סיבה סבירה ומסתברת – נגד אדם, בפלילים או בפשיטת רגל או בפירוק, וההליך חיבל באשראי שלו או בשמו הטוב או סיכן את חירותו, ונסתיים לטובתו, אם היה ההליך עשוי להסתיים כך; אך לא תוגש תובענה נגד אדם על נגישה רק משום שמסר ידיעות לרשות מוסמכת שפתחה בהליכים".



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ

צא וראה, המחוקק סייג והגביל המקרים בהם הליך משפטי ייחשב לעוולה. תביעה אזרחית וכן הליכי הוצאה לפועל אינם בגדר עוולת הנגישה שבפקודת הנזיקין.

(ד) **שנית** – למען הסר ספק ייאמר שבמלוא הכבוד, גם אין לראות בעצם פתיחת ההליך בלשכת ההוצאה לפועל כעוולה בהתאם לחוק איסור לשון הרע. כאן ייאמר שכאשר המחוקק קבע במסגרת סעיף 60 לפקודת הנזיקין הוראה ספציפית ביחס לפגיעה בשמו הטוב של אדם בגין הליך משפטי – הרי יש להיזהר ולא לעשות שימוש בחוק איסור לשון הרע על מנת להרחיב הוראה זו גם להליכים אזרחיים, אלא במשורה. לגופו של ענין – במלוא הכבוד אף לא ראיתי בעצם נקיטת הליך ההוצאה לפועל בגין שיק שמסרה ביתו של התובע, כהכפשה או כפגיעה בשמה הטוב של ביתו של התובע או כפגיעה העולה כדי עוולה כמשמעה בחוק איסור לשון הרע. מעבר לאמור לעיל, הרי עם דחיית ההליך כנגד ביתו של התובע, כאמור בחלק בשני לפסק דין זה, הרי יש לסיים המחלוקת כולה בין הצדדים. כאן שוב אציין שיש להיזהר ממעגל שוטה בו דחיית תביעה כנגד נתבע תוליד מיניה וביה תביעת המשך של הנתבע בה ילן על עצם הגשת התביעה המקורית כנגדו.

חלק רביעי – סוף דבר

16. לאור האמור לעיל נקבע כדלקמן:

(א) ההליך במסגרת ת.ט 17718-12-18 שהגישה הנתבעת כנגד גב' אלמוג ארוסי, וכן ת.א 3053-12-18 שהגישה גב' אלמוג ארוסי כנגד הנתבעת – נדחים שניהם. בנסיבות הענין ועם הדחיה ההדדית אין צו להוצאות בגין הליכים אלה וכל צד יישא בהוצאותיו.

(ב) תביעתו של אברהם ארוסי במסגרת ת.א 59902-02-18 מתקבלת באופן חלקי. אני מחייב את הנתבעת, בול מסחר והשקעות בע"מ בתשלום הסך של 90,230 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום 26/2/2018, מועד הגשת התביעה הראשונה ועד למועד התשלום בפועל. בנוסף אני מחייב את הנתבעת, בול מסחר והשקעות בע"מ בתשלום הוצאות ושכר טרחת עו"ד בסך כולל של 23,400 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק ממועד פסק דין זה ועד למועד התשלום בפועל.

ניתן היום, כ' תשרי תשפ"ב, 26 ספטמבר 2021, בהעדר הצדדים.


אביים ברקאי, שופט



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59902-02-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ
ת"ט 17718-12-18 בול מסחר והשקעות בע"מ נ' ארוסי
ת"א 3053-12-18 ארוסי נ' בול מסחר והשקעות בע"מ